

POLSKI ZWIĄZEK DZIAŁKOWCÓW
KRAJOWA RADA

R E G U L A M I N

RODZINNEGO OGRODU
DZIAŁKOWEGO

uchwalony przez
Krajową Radę Polskiego Związku Działkowców
w dniu 7 kwietnia 2004 roku
stan na dzień 1 maja 2012 r.

Spis treści

ROZDZIAŁ I	Przepisy wstępne
ROZDZIAŁ II	Zasady organizacyjne rodzinnego ogrodu działkowego
ROZDZIAŁ III	Walne zebranie członków rodzinnego ogrodu działkowego
ROZDZIAŁ IV	Zarząd rodzinnego ogrodu działkowego
ROZDZIAŁ V	Działalność kontrolna w rodzinnym ogrodzie działkowym
ROZDZIAŁ VI	Działalność rozjemcza i mediacyjna w rodzinnym ogrodzie działkowym
ROZDZIAŁ VII	Przyjmowanie w poczet członków Związku i przydzielanie działek w rodzinnym ogrodzie działkowym
ROZDZIAŁ VIII	Zmiana użytkownika działki
ROZDZIAŁ IX	Zagospodarowanie rodzinnego ogrodu działkowego
ROZDZIAŁ X	Zagospodarowanie działki
ROZDZIAŁ XI	Społeczna Służba Instruktorska
ROZDZIAŁ XII	Przepisy porządkowe
ROZDZIAŁ XIII	Składka, opłaty i świadczenia
ROZDZIAŁ XIV	Likwidacja rodzinnego ogrodu działkowego (uchylony)
ROZDZIAŁ XV	Postanowienia końcowe

ROZDZIAŁ I

Przepisy wstępne

§ 1

1. Regulamin rodzinnego ogrodu działkowego, zwany dalej „regulaminem”, określa szczegółowe zasady dotyczące zagospodarowania i użytkowania działki oraz funkcjonowania i zagospodarowania rodzinnego ogrodu działkowego, a także zasady współżycia społecznego obowiązujące na terenie ogrodów.
2. Regulamin ma zastosowanie do członków zwyczajnych PZD. W zakresie zasad dotyczących zagospodarowania i użytkowania działki oraz zasad współżycia społecznego obowiązujących na terenie ogrodów regulamin stosuje się odpowiednio wobec instytucji prowadzących działalność społeczną, oświatową, kulturalną, wychowawczą, rehabilitacyjną, dobroczynną lub opieki społecznej, którym oddano działkę do bezpłatnego użytkowania zgodnie ze statutem PZD.
3. Do regulaminu wprowadzono przepisy zaczerpnięte z ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych, statutu PZD a także z regulaminu postępowania komisji rozjemczych oraz regulaminu kontroli komisji rewizyjnych PZD.

§ 2

Zasady zakładania i funkcjonowania rodzinnych ogrodów działkowych oraz zarządzania nimi regulują w szczególności:

- 1) ustawa z dnia 8 lipca 2005 roku o rodzinnych ogrodach działkowych, zwana dalej „ustawą”,
- 2) ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku - Prawo budowlane,
- 3) ustawa z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- 4) ustawa z dnia 3 lipca 2002 roku - Prawo lotnicze,
- 5) ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody,
- 6) statut Polskiego Związku Działkowców z dnia 6 kwietnia 2006 roku, zwany dalej „statutem”,
- 7) uchwały i wytyczne organów Związku.

§ 3

1. Polski Związek Działkowców, zwany dalej „PZD”, zakłada i prowadzi rodzinne ogrody działkowe na gruntach przekazanych lub nabytych na ten cel i zarządza nimi poprzez swoje organy.
2. Wyłącznie ogród wpisany do Rejestru ROD prowadzonego przez Krajową Radę PZD jest rodzinnym ogrodem działkowym w rozumieniu ustawy i korzysta z uprawnień wynikających z jej przepisów.

§ 4

1. Prawa i obowiązki członków PZD oraz kompetencje organów PZD reguluje statut.
2. Członek PZD ma prawo:
 - 1) brać udział w walnym zebraniu ROD,
 - 2) wybierać i być wybieranym do organów PZD,
 - 3) uzyskiwać informacje o działalności PZD,
 - 4) zwracać się do organów PZD o ochronę swoich praw i interesów w zakresie członkostwa w PZD i użytkowania działki w ROD,
 - 5) występować z wnioskami i postulatami do organów PZD,
 - 6) składać odwołania od uchwał i orzeczeń organów PZD bezpośrednio dotyczących jego osoby,
 - 7) brać udział w zebraniu organu PZD, na którym podejmowana jest uchwała dotycząca jego osoby w pierwszej instancji, zabierać głos i składać wyjaśnienia na takim posiedzeniu,
 - 8) pierwszeństwa w uzyskaniu prawa do działki w odtwarzanym lub istniejącym ROD w przypadku likwidacji ROD, w którym dotychczas użytkował działkę,
 - 9) pierwszeństwa przy zamianie działki w tym samym lub innym ROD,
 - 10) korzystać z urządzeń i obiektów ROD,
 - 11) wskazania osoby bliskiej wspólnie użytkującej z nim działkę jako swojego następcę na wypadek śmierci, której należy przydzielić użytkowaną przez niego działkę,
 - 12) skutecznego zrzeczenia się prawa do działki na rzecz osoby bliskiej,
 - 13) do odszkodowania za mienie na działce stanowiące jego własność w przypadku likwidacji ROD lub jego części, na której użytkował działkę,
 - 14) korzystać z poradnictwa związkowego w zakresie zagospodarowania działki i upraw ogrodnich,
 - 15) wglądu w dokumentację dotyczącą jego członkostwa i prawa użytkowania działki,
 - 16) ustanawiania opiekuna na czas określony regulaminem,
 - 17) do niezakłóconego korzystania z działki,
 - 18) osobiście akceptować inwentaryzację naniesień i nasadzeń stanowiących jego własność w związku z ich wyceną przez rzeczoznawcę majątkowego w przypadku likwidacji ROD lub jego części i osobiście wnosić do rzeczoznawcy majątkowego uwagi do sporządzonej wyceny w formie operatu szacunkowego.

3. Ponadto członek PZD w ogrodzie działkowym jest uprawniony w szczególności do:
 - 1) korzystania z pomocy i instruktażu Społecznej Służby Instruktorskiej,
 - 2) udziału w szkoleniach i pokazach organizowanych przez zarząd ogrodu i okręgowy zarząd,
 - 3) korzystania z biblioteki ogrodowej,
 - 4) występowania do zarządu ogrodu we wszystkich sprawach dotyczących zagospodarowania i użytkowania ogrodu i działki,
 - 5) zgłaszania wniosków dotyczących funkcjonowania i zarządzania ogrodem działkowym,
 - 6) występowania do ogrodowej komisji rewizyjnej w sprawach ogrodu,
 - 7) występowania do ogrodowej komisji rozjemczej w sprawach z jej zakresu działania,
 - 8) korzystania z urządzeń i narzędzi wspólnych ogrodu działkowego,
 - 9) uczestniczenia we wszystkich imprezach i uroczystościach organizowanych przez zarząd ogrodu.
4. Członek zwyczajny ma obowiązek:
 - 1) przestrzegać ustawę, statut oraz wydane na jego podstawie uchwały organów PZD,
 - 2) przestrzegać zasad współżycia społecznego,
 - 3) dbać o dobre imię PZD i polskiego ogrodnictwa działkowego,
 - 4) użytkować przydzieloną mu działkę zgodnie z niniejszym regulaminem,
 - 5) działać w interesie PZD i jego członków,
 - 6) brać czynny udział w życiu PZD,
 - 7) uiszczać składkę członkowską do 31 maja danego roku oraz opłaty uchwalone przez uprawnione niniejszym statutem organy PZD w terminie przez nie ustalonym, a w przypadku zwłoki - wraz z obowiązującymi odsetkami ustawowymi,
 - 8) aktualizować dane osobowe i adres do korespondencji,
 - 9) otaczać opieką mienie PZD.
5. Członek PZD w ogrodzie działkowym korzysta z ochrony wynikającej z ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych, statutu oraz działalności organów PZD.

§ 5

1. Rodzinny ogród działkowy jest podstawową jednostką organizacyjną PZD.
2. Rodzinny ogród działkowy stanowi wydzielony obszar gruntu będący we władaniu PZD, podzielony na tereny ogólne i działki oraz wyposażony w infrastrukturę niezbędną do jego prawidłowego funkcjonowania.

3. Rodzinny ogród działkowy powinien obejmować co najmniej 50 działek.
4. Rodzinnym ogrodem działkowym jest ogród wpisany do Rejestru ROD prowadzonego przez Krajową Radę PZD.
5. Rodzinny ogród działkowy powinien posiadać nazwę ustaloną przez walne zebranie jego członków i nadaną przez okręgowy zarząd.
6. Prawo użytkowania lub użytkownika wieczystego przysługujące PZD do nieruchomości, na której zlokalizowano rodzinny ogród działkowy, powinno być ujawnione w księdze wieczystej.

§ 6

Rodzinnny ogród działkowy, będący urządzeniem użyteczności publicznej, spełnia pozytywną rolę w urbanistyce i ekosystemie miast i osiedli, tworzeniu warunków życia społeczności lokalnych i działkowych rodzin. Szczególne znaczenie ogrodu działkowego polega na kształtowaniu środowiska, ochronie i zachowaniu składników przyrody, prowadzeniu i propagowaniu działalności ekologicznej, prowadzeniu szerokiej działalności na rzecz społeczności lokalnej.

§ 7

Rodzinne ogrody działkowe zakłada się na czas nieokreślony, jako obiekty stałe, z zastrzeżeniem § 160 ust. 2.

§ 8

1. Rodzinny ogród działkowy może składać się z kilku terenów.
2. Teren, jako obszar gruntu, jest wydzieloną jednostką przestrzenną podzieloną na działki.
3. Rodzinny ogród działkowy (w tym także teren), w zależności od wielkości, można podzielić na sektory.
4. Sektor jest pomocniczą jednostką przestrzenną ogrodu ułatwiającą zarządzanie i funkcjonowanie ogrodu, oznaczoną na planie zagospodarowania ogrodu.

§ 9

Prezydium Krajowej Rady może wykreślić z Rejestru ROD rodzinny ogród działkowy nie spełniający wymogów przepisów prawa dotyczących zagospodarowania i funkcjonowania. Wniosek w tym zakresie składa właściwy okręgowy zarząd.

§ 10

1. Działka jest podstawową jednostką przestrzenną w rodzinnym ogrodzie działkowym, której powierzchnię ustala się w granicach od 300 do 500 m².

2. Powierzchnia i granice działki muszą być zgodne z planem zagospodarowania ogrodu.
3. Działka nie podlega podziałowi na mniejsze jednostki przestrzenne.

§ 11

1. Działka w rodzinnym ogrodzie działkowym przeznaczona jest do zaspokajania potrzeb członka Związku i jego rodziny w zakresie aktywnego wypoczynku i prowadzenia upraw ogrodniczych przede wszystkim na własne potrzeby.
2. Działka ma szczególne znaczenie dla integracji wielopokoleniowej rodziny, wychowania dzieci i młodzieży, zachowania aktywności i zdrowia ludzi trzeciego wieku oraz poprawy warunków bytowych rodziny.
3. Działka w rodzinnym ogrodzie działkowym nie może być wykorzystywana do innych celów, niż określone w ust.1, a przede wszystkim obowiązuje całkowity zakaz prowadzenia na działce działalności gospodarczej oraz wynajmowania części lub całej działki.
4. Zakaz, określony w ust. 3, stosuje się odpowiednio do altany.

§ 12

1. Działka nie może być wykorzystywana do zamieszkiwania.
2. Przez zamieszkiwanie rozumie się długotrwałe przebywanie z zamiarem skupienia i realizacji swoich spraw życiowych.
3. Altana na terenie działki w rodzinnym ogrodzie działkowym nie jest obiektem mieszkalnym; przebywanie w niej nie może stanowić podstawy do urzędowego potwierdzenia czasowego lub stałego pobytu.

§ 13

1. Użytkownikiem działki w rodzinnym ogrodzie działkowym jest pełnoletnia osoba fizyczna, której uchwałą zarządu ogrodu lub prezydium okręgowego zarządu nadano członkostwo PZD i przydzielono działkę.
2. Przydzielenie działki w użytkowanie członkowi PZD jest równoznaczne z przyznaniem prawa do korzystania z tej działki współmałżonkowi członka PZD i ich rodzinie.
3. W istniejącym rodzinnym ogrodzie działkowym członkostwo PZD i prawo użytkowania działki nadaje zarząd ogrodu.
4. W nowym lub odtwarzanym całkowicie lub częściowo rodzinnym ogrodzie działkowym członkostwo Związku i prawo użytkowania działki nadaje prezydium okręgowy zarząd.
5. Na warunkach określonych w statucie, użytkownikami działek w rodzinnym ogrodzie działkowym mogą być również instytucje

prowadzące działalność społeczną, oświatową, kulturalną, wychowawczą, rehabilitacyjną, dobroczynną lub opieki społecznej. Szczegółowe zasady korzystania przez te instytucje z działki oraz urządzeń i obiektów ROD określa uchwała Krajowej Rady.

§ 14

1. Urządzenia rodzinnego ogrodu działkowego przeznaczone do wspólnego korzystania przez użytkowników działek są własnością PZD.
2. Nasadzenia, urządzenia i obiekty znajdujące się na działce, wykonane lub nabyte ze środków finansowych użytkownika działki, stanowią jego własność.

ROZDZIAŁ II **Zasady organizacyjne** **rodzinnego ogrodu działkowego**

§ 15

Organami samorządu PZD w rodzinnym ogrodzie działkowym są:

- 1) walne zebranie członków rodzinnego ogrodu działkowego (konferencja delegatów), zwane dalej „walnym zebraniem”,
- 2) zarząd rodzinnego ogrodu działkowego, zwany dalej „zarządem”,
- 3) komisja rewizyjna rodzinnego ogrodu działkowego, zwana dalej „komisją rewizyjną”,
- 4) komisja rozjemcza rodzinnego ogrodu działkowego, zwana dalej „komisją rozjemczą”.

§ 16

Członek organu rodzinnego ogrodu działkowego wykonujący społeczne obowiązki, podlega ochronie prawnej PZD w zakresie wynikającym ze sprawowania mandatu.

§ 17

1. W rodzinnym ogrodzie działkowym posiadającym ponad 300 członków PZD, mogą być organizowane koła.
2. Koło jest pomocniczą jednostką organizacyjną obejmującą jeden lub więcej sektorów lub teren.
3. Uchwałą o powołaniu koła lub jego likwidacji podejmuje zarząd. Zarząd zwołuje pierwsze zebranie organizacyjne koła, które prowadzi wyznaczony członek zarządu.
4. Zebranie koła zwołuje zarząd w porozumieniu z przewodniczącym koła na zasadach określonych w § 26 regulaminu.
5. Do kompetencji zebrania członków koła należy:

- 1) wybór ze swego grona delegata (delegatów) na konferencję delegatów rodzinnego ogrodu działkowego według zasad określonych przez zarząd - delegat zachowuje mandat tylko na konferencję, na którą został wybrany,
 - 2) opiniowanie sprawozdań z działalności zarządu, komisji rewizyjnej i komisji rozjemczej,
 - 3) opiniowanie rocznego planu pracy (programu działania) i preliminarza finansowego.
6. Do zebrań kół mają odpowiednio zastosowanie przepisy § 27 ust.1 i 2 regulaminu dotyczące walnych zebrań.

§ 18

1. Przewodniczący koła wybierany jest na pierwszym zebraniu członków koła na okres kadencji organów PZD w rodzinnym ogrodzie działkowym.
2. Przewodniczący reprezentuje koło przed zarządem.
3. Przewodniczący koła może być członkiem zarządu lub innych organów Związku w ogrodzie.
4. Przewodniczący koła:
 - 1) kieruje kołem,
 - 2) przewodniczy zebraniu koła,
 - 3) współpracuje z członkami koła,
 - 4) zapewnia łączność członków koła z zarządem,
 - 5) dba o infrastrukturę oraz sprawy członków Związku tworzących koło i wnioski stąd wpływające przedstawia zarządowi.

§ 19

1. W przypadku niewywiązywania się z obowiązków lub działania na szkodę PZD zarząd ma prawo odwołać przewodniczącego koła.
2. Uchwała o odwołaniu przewodniczącego koła powinna zawierać uzasadnienie oraz pouczenie o prawie odwołania się od tej uchwały w terminie 14 dni od daty jej otrzymania do prezydium okręgowego zarządu. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje decyzji o odwołaniu.

§ 20

1. Właściwy organ jednostki okręgowej powołuje organ komisaryczny dla rodzinnego ogrodu działkowego w razie:
 - 1) wygaśnięcia powyżej 50% mandatów członków organu ustalonych przez walne zebranie,
 - 2) odwołania (zawieszenia) organu przez odpowiedni organ wyższego stopnia,

3) niedokonania wyboru organu przez walne zebranie, na którym ciążył taki obowiązek.

2. Liczbę członków organu komisarycznego określa organ dokonujący powołania.
3. Organ komisaryczny działa do czasu powołania tego organu w drodze wyborów, nie dłużej jednak niż 6 miesięcy od powołania. W uzasadnionych przypadkach właściwy organ PZD może przedłużyć okres działania organu komisarycznego, który łącznie nie może przekroczyć dwóch lat.
4. Członkiem organu komisarycznego może być każdy członek PZD, z wyjątkiem osób, które na podstawie statutu mają zakaz sprawowania mandatu w organach PZD.
5. Organowi komisarycznemu przysługują wszystkie uprawnienia zastępowanego organu.
6. Koszty działalności organu komisarycznego ponosi rodzinny ogród działkowy.

§ 21

1. Ustępujący zarząd oraz komisje rewizyjna i rozjemcza wydają nowo wybranemu zarządowi oraz komisjom rewizyjnej i rozjemczej, posiadane ruchomości i nieruchomości oraz dokumentację i pieczętki PZD w formie protokołu zdawczo-odbiorczego. Ustępujące organy dokonują przekazania niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 14 dni od wygaśnięcia mandatu.
2. Przekazanie, o którym mowa w ust. 1, dotyczy także:
 - 1) zawieszonych (odwołanych) organów lub ich członków,
 - 2) organów, w których wygasły mandaty powyżej 50% liczby członków organu ustalonej przez walne zebranie.
3. Zawieszeni (odwołani) członkowie dokonują przekazania osobie wyznaczonej przez organ dokonujący zawieszenia (odwołania), a zawieszone (odwołane) organy i organy, którym wygasły mandaty powyżej 50% członków pochodzących z wyboru, organom komisarycznym.
4. Niewykonanie przez ustępujące (zawieszone, odwołane) organy PZD lub ich członków obowiązków, określonych w ust. 1, stanowi rażące naruszenie przepisów związkowych i stanowi podstawę do podjęcia działań, określonych w § 36 statutu w stosunku do osób winnych oraz wyegzekwowania na drodze prawnej zwrotu ruchomości, nieruchomości oraz dokumentacji i pieczętek będących własnością PZD.
5. Z chwilą wygaśnięcia mandatu członka organu w ROD tracą ważność udzielone mu pełnomocnictwa i upoważnienia, w tym także do dysponowania środkami finansowymi

znajdującymi się w kasie i na rachunkach bankowych rodzinnego ogrodu działkowego.

ROZDZIAŁ III Walne zebranie członków rodzinnego ogrodu działkowego

§ 22

1. Najwyższym organem rodzinnego ogrodu działkowego jest walne zebranie członków albo konferencja delegatów.
2. Walne zebrania mogą być zwyczajne i nadzwyczajne.
3. Zwyczajne walne zebrania dzielą się na:
 - 1) sprawozdawczo-wyborcze,
 - 2) sprawozdawcze, odbywane corocznie.
4. Do konferencji delegatów mają zastosowanie przepisy dotyczące walnych zebrań z wyłączeniem § 80 ust. 1 statutu.

§ 23

1. W rodzinnych ogrodach działkowych posiadających ponad 300 członków lub składających się z kilku terenów, zamiast walnych zebrań, mogą odbywać się konferencje delegatów, w których uczestniczą delegaci, wybrani na zebraniach kół według zasad ustalonych przez zarząd.
2. Decyzję o odbywaniu w ogrodzie konferencji delegatów i powołaniu kół podejmuje zarząd w drodze uchwały.

§ 24

Zarząd zwołuje walne zebranie i proponuje porządek obrad. O terminie i proponowanym porządku zebrania zarząd zawiadamia pisemnie okręgowy zarząd na co najmniej 14 dni przed terminem walnego zebrania.

§ 25

Walne zebranie odbywa się do 30 kwietnia danego roku. Odstępstwa od tego terminu dopuszczalne są wyłącznie za zgodą prezydium okręgowego zarządu.

§ 26

1. O terminie, miejscu i porządku obrad walnego zebrania zarząd zawiadamia pisemnie - za pośrednictwem poczty lub doręczając zawiadomienie bezpośrednio za pokwitowaniem - członków PZD na co najmniej 14 dni przed terminem walnego zebrania. Zawiadomienie może być wysłane członkowi PZD pocztą elektroniczną, jeżeli uprzednio wyraził na to pisemną zgodę, podając adres, na który zawiadomienie powinno być wysłane.

2. W zawiadomieniu, o którym mowa w ust. 1, podaje się ponadto miejsce, termin i godziny wyłożenia materiałów sprawozdawczych, przy czym wyłożenie musi nastąpić co najmniej na 7 dni przed terminem walnego zebrania.
3. W rodzinnych ogrodach działkowych, w których odbywają się konferencje delegatów, przepisy ust. 1 i 2 mają zastosowanie do zawiadamiania delegatów.

§ 27

1. Walne zebranie w pierwszym terminie jest prawomocne przy obecności ponad połowy członków PZD danego rodzinnego ogrodu działkowego.
2. Walne zebranie może odbyć się w drugim terminie, co najmniej pół godziny po wyznaczonej godzinie rozpoczęcia w pierwszym terminie, o ile w zawiadomieniu o zebraniu podano również możliwość odbycia go w drugim terminie i pouczone członków o tym, że uchwały podjęte w drugim terminie są ważne i obowiązują wszystkich członków ogrodu bez względu na liczbę obecnych na zebraniu.
3. Przepisy ust. 2 nie mają zastosowania do konferencji delegatów.

§ 28

1. Walne zebranie otwiera prezes zarządu lub zastępujący go w pełnieniu obowiązków wiceprezes.
2. Jeżeli o wyznaczonej godzinie rozpoczęcia walnego zebrania nie jest obecna wymagana większość członków PZD, prezes zarządu ogłasza, że nie ma kworum i informuje zebranych, że zgodnie z adnotacją na zawiadomieniu zebranie odbędzie się w drugim terminie.
3. Przewodniczącego walnego zebrania wybierają spośród siebie obecni na zebraniu członkowie PZD z rodzinnego ogrodu działkowego w głosowaniu jawnym, zwykłą większością głosów. Głosowanie przeprowadza prezes zarządu, który po wyborze przewodniczącego przekazuje mu prowadzenie walnego zebrania.
4. Przewodniczący zebrania przedstawia proponowany porządek zebrania oraz projekt regulaminu walnego zebrania, które przyjmowane są zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym.

§ 29

Zarząd przygotowuje i przedkłada na walne zebranie niezbędne dokumenty, a w szczególności:

- 1) sprawozdanie ze swej działalności, w tym sprawozdanie finansowe,
- 2) projekt planu pracy (programu działania),
- 3) projekt preliminarza finansowego,

- 4) projekt uchwały w sprawie opłaty na rzecz rodzinnego ogrodu działkowego z podaniem terminu jej wnoszenia,
- 5) projekt uchwały w sprawie opłaty energetycznej z podaniem terminu jej wnoszenia (dotyczy ogrodów zelektryfikowanych),
- 6) projekt planu prac na rzecz rodzinnego ogrodu działkowego wynikających z potrzeb ogrodu oraz wysokość ekwiwalentu pieniężnego w przypadku niewykonania tych prac przez członka PZD,
- 7) projekt planu zamierzeń inwestycyjnych i remontowych, ich kosztorys, źródła finansowania ze wskazaniem udziału członków zwyczajnych w pracach na ten cel.
- 8) projekt oddzielnej uchwały w sprawie każdego zadania inwestycyjnego lub remontowego w ROD ze wskazaniem udziału członków zwyczajnych w pracach na ten cel,
- 9) projekt uchwały w sprawie opłaty wodnej z podaniem terminu jej wnoszenia.

§ 30

1. Z walnego zebrania sporządza się protokół, który podpisuje przewodniczący zebrania oraz protokolant.
2. Zarząd przekazuje do okręgowego zarządu w ciągu 14 dni od daty odbycia walnego zebrania uwierzytelnione kopie podjętych uchwał wraz z załącznikami oraz kopię protokołu obrad walnego zebrania, protokołu powołanej na walnym zebraniu komisji mandatowej, wyborczej oraz uchwał i wniosków, a z zebrania sprawozdawczo-wyborczego także wykaz wybranych członków organów i delegatów na okręgowy zjazd delegatów (rejonową konferencję) PZD wraz z ich ankietami. Uwierzytelnienie kopii następuje poprzez opieczątowanie pieczęcią rodzinnego ogrodu działkowego, podpisanie ich przez przewodniczącego walnego zebrania oraz aktualnego prezesa zarządu.
3. Dokumentacja walnego zebrania, to znaczy: zawiadomienie o zebraniu, porządek obrad, listę obecności, sprawozdania z działalności zarządu, komisji rewizyjnej i rozjemczej, sprawozdanie finansowe, protokół z obrad, protokoły powołanych komisji, roczny plan pracy (program działania), preliminarz finansowy i podjęte uchwały, a z zebrania sprawozdawczo-wyborczego także protokoły komisji mandatowej i wyborczej są dokumentami chronionymi i powinny być przechowywane ze szczególną starannością.

§ 31

Walne zebranie (konferencja delegatów) jest ważne, jeżeli wypełniło zadania przewidziane statutem i niniejszym regulaminem.

§ 32

1. Nadzwyczajne walne zebranie (konferencja delegatów), zwołane w trybie i na zasadach określonych statutem i niniejszym regulaminem, może podejmować uchwały wyłącznie w sprawach, dla których zostało zwołane i uwidocznionych w zawiadomieniach dostarczonych członkom Związku.
2. Nadzwyczajne walne zebranie (konferencja delegatów) może być zwołane w każdym czasie do rozpatrzenia spraw należących do kompetencji walnych zebrań sprawozdawczych i sprawozdawczo-wyborczych.

§ 33

W rodzinnych ogrodach działkowych mogą odbywać się zebrania członków o charakterze porządkowym i informacyjnym w sprawach nie zastrzeżonych dla walnych zebrań (konferencji delegatów).

ROZDZIAŁ IV

Zarząd rodzinnego ogrodu działkowego

§ 34

Zarząd prowadzi sprawy rodzinnego ogrodu działkowego i reprezentuje go na zewnątrz według zasad określonych w statucie.

§ 35

1. Liczbę członków zarządu ustala walne zebranie sprawozdawczo-wyborcze (konferencja delegatów) w granicach określonych przez statut, a następnie dokonuje ich wyboru.
2. Zarząd wybiera ze swego grona prezesa, wiceprezesa (wiceprezesów), sekretarza i skarbnika.

§ 36

1. Prezes kieruje i odpowiada za całokształt prac zarządu.
2. Wiceprezesa kierują i odpowiadają za powierzone im dziedziny działalności zarządu.
3. Sekretarz odpowiada za dokumentowanie działalności zarządu.
4. Skarbnik odpowiada za prowadzenie spraw finansowych i dokumentacji finansowej.

§ 37

Zarząd dokonuje w drodze uchwały podziału obowiązków pomiędzy swoich członków, z uwzględnieniem § 36 regulaminu.

§ 38

1. Dla sprawnego wykonywania swoich zadań, zarząd może, w zależności od potrzeb, powoływać i odwoływać spośród członków ogrodu komisje problemowe stałe i doraźne.
2. Przewodniczącymi komisji są desygnowani przez zarząd członkowie zarządu.
3. Zarząd powołuje gospodarza (gospodarzy) ogrodu. Gospodarzem nie może być członek komisji rewizyjnej, członek komisji rozjemczej, ani członek zarządu pełniący funkcję prezesa, wiceprezesa, sekretarza oraz skarbnika.
4. Sprawy gospodarcze zapewniające funkcjonowanie ogrodu i obsługa techniczna infrastruktury ogrodowej należą do obowiązków gospodarza (gospodarzy) ogrodu.
5. Nadzór nad pracą komisji i gospodarzy sprawuje zarząd.

§ 39

1. Zarząd obraduje na posiedzeniach i podejmuje decyzje w formie uchwał zwykłą większością głosów przy obecności ponad połowy liczby członków zarządu ustalonej na walnym zebraniu.
2. Posiedzenia zarządu zwołuje prezes lub zastępujący go w pełnieniu obowiązków wiceprezes. Posiedzenie należy zwołać także na żądanie co najmniej 1/3 liczby członków zarządu, na żądanie komisji rewizyjnej lub na polecenie organu wyższego stopnia.
3. Posiedzeniu zarządu przewodniczy prezes lub zastępujący go w pełnieniu obowiązków wiceprezes.
4. Posiedzenia zarządu odbywają się co najmniej raz w miesiącu.

§ 40

1. Z posiedzenia zarządu sporządza się protokół, który podpisują prezes lub zastępujący go w pełnieniu obowiązków wiceprezes oraz sekretarz lub inny członek zarządu.
2. Uchwały zarządu sporządzane są w formie pisemnej pod rygorem ich nieważności.
3. Podjęte na zebraniu uchwały podpisują osoby wymienione w ust. 1.
4. Uchwały bezpośrednio dotyczące indywidualnego członka PZD sporządzane są jako odrębne dokumenty dla każdej sprawy; uchwały takie zarząd doręcza zainteresowanemu.

§ 41

1. Zarząd obowiązany jest do gromadzenia i przechowywania środków finansowych ogrodu na koncie bankowym zgodnie z zasadami określonymi przez Prezydium Krajowej Rady.

2. Wzory podpisów osób upoważnionych do dysponowania środkami finansowymi rodzinnego ogrodu działkowego potwierdza okręgowy zarząd.
3. Zarząd przyjmuje od członków PZD składki członkowskie i inne wpłaty na rzecz ogrodu na konto bankowe.
4. W uzasadnionych przypadkach osoba upoważniona przez zarząd (kasjer) może osobiście przyjmować od członków PZD wpłaty. Kasjerem nie może być członek komisji rewizyjnej, członek zarządu pełniący funkcję prezesa, wiceprezesa oraz sekretarza, ani osoba prowadząca księgowość ogrodu.
5. Kasjer wydaje wpłacającemu pokwitowanie imienne z wyszczególnieniem daty, tytułu i wysokości wpłaty. Każdy rodzaj opłaty wyodrębnia się na pokwitowaniu, a w szczególności składkę członkowską, opłatę na rzecz ogrodu, opłatę energetyczną i opłatę wodną. Pokwitowanie wydaje się na drukach obowiązujących w PZD, które stanowią dokumenty ścisłego zarachowania.

§ 42

1. W przypadku nie opłacenia w terminie do 31 maja składki członkowskiej lub innych opłat na rzecz rodzinnego ogrodu działkowego w ustalonym przez walne zebranie terminie, zarząd obowiązany jest naliczać odsetki ustawowe za zwłokę licząc od dnia następnego po ustalonym terminie.
2. Jeżeli dzień oznaczony jako termin wpłaty jest dniem ustawowo wolnym od pracy, termin upływa dnia następnego.
3. Za dzień wpłaty uznaje się datę wpływu środków na konto rodzinnego ogrodu działkowego albo datę wpłaty w kasie ogrodu.

§ 43

1. W przypadku opóźnienia wpłaty składki członkowskiej i innych opłat na rzecz rodzinnego ogrodu działkowego, zarząd wzywa na piśmie członka PZD do dokonania wpłaty należności w oznaczonym terminie informując jednocześnie, że niewykonanie wezwania (w całości lub części) zagrożone jest sankcjami przewidzianymi w §§ 23 i 36 statutu.
2. Pisemne wezwanie, o którym mowa w ust.1 doręcza się członkowi PZD bezpośrednio za pokwitowaniem lub za pośrednictwem poczty za zwrotnym potwierdzeniem odbioru. Koszty wezwania obciążają członka PZD.

§ 44

Zarząd prowadzi dokumentację członków PZD - użytkowników działek. Dokumentacja powinna zawierać w szczególności: deklarację członkowską,

uchwałę o nadaniu członkostwa PZD i prawa użytkownika działki, decyzję przydziału działki, zaświadczenie o odbytym szkoleniu oraz inne niezbędne dokumenty dotyczące członka PZD użytkującego działkę w rodzinnym ogrodzie działkowym.

§ 45

1. Zarząd odpowiedzialny jest za właściwe przechowywanie dokumentacji: ogrodu, członków PZD, walnych zebrań, posiedzeń zarządu, finansowej i innych dokumentów ważnych z punktu widzenia interesów członków PZD, Związku oraz funkcjonowania ogrodu. Obowiązek przechowywania istnieje w okresach przewidzianych w instrukcji kancelaryjnej dla rodzinnych ogrodów działkowych.
2. W przypadku braku możliwości przechowywania archiwalnych dokumentów w ogrodzie, sposób ich przechowywania zarząd uzgadnia z okręgowym zarządem.

§ 46

1. Zarząd obowiązany jest do działania na rzecz bezpieczeństwa w ogrodzie. W tym celu zarząd przedstawia walnemu zebraniu propozycje dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa na terenie rodzinnego ogrodu działkowego.
2. Propozycje, o których mowa w ust. 1, uwzględniają w szczególności możliwość monitorowania ogrodu, jego ochrony we własnym zakresie lub przez wykwalifikowany podmiot, budowy urządzeń służących bezpieczeństwu (oświetlenie, łączność), a także współpracę z organami porządkowymi.

§ 47

1. Zarząd organizuje w ogrodzie imprezy kulturalne i integracyjne, a w szczególności dzień działkowca, inicjuje współpracę z domami kultury oraz innymi placówkami i organizacjami o celach społecznych.
2. W interesie najbardziej potrzebujących działkowców zarząd podejmuje odpowiednie działania we własnym zakresie oraz współpracuje z samorządem lokalnym i jego służbami.

§ 48

W celu propagowania ruchu ogrodnictwa działkowego wśród dzieci i młodzieży zarząd powinien dążyć do współpracy z placówkami oświatowymi i szkołami, a także domami dziecka i innymi placówkami i organizacjami.

§ 49

1. W celu zwiększenia wśród dzieci i młodzieży zainteresowania użytkowaniem działki,

upowszechniania wiedzy ogrodniczej i ekologicznej, w ogrodzie może być powołane przez zarząd koło młodych działkowców.

2. Koło młodych działkowców powinno współpracować z kołami młodzieżowymi w szkołach i placówkach oświatowych i kulturalnych o pokrewnych zainteresowaniach.

§ 50

Zarząd otacza opieką koło młodych działkowców, udziela mu pomocy organizacyjnej oraz, w miarę możliwości, pomocy finansowej.

§ 51

1. Nadzór nad działalnością koła młodych działkowców sprawuje zarząd.
2. W uzasadnionych przypadkach zarząd może rozwiązać koło.

§ 52

1. Prezes zarządu może prowadzić biuro według zasad określonych przez Prezydium Krajowej Rady, odpowiada za jego funkcjonowanie i jest jego kierownikiem w rozumieniu kodeksu pracy.
2. Biuro wykonuje czynności administracyjne niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania ogrodu.
3. W biurze mogą być zatrudniani członkowie zarządu. Zatrudnienie nie jest związane z pełnioną funkcją, lecz z wykonywaniem zadań określonych w zakresie czynności.
4. Do powołania biura niezbędne jest ujęcie kosztów jego funkcjonowania w preliminarzu finansowym uchwalonym przez walne zebranie.
5. Biuro prowadzi się zgodnie z wymogami kodeksu pracy i innymi obowiązującymi w tej mierze przepisami.

§ 53

1. Prezes zarządu odpowiada za prawidłowe sporządzanie i przechowywanie dokumentacji biura.
2. Ustępujący prezes zarządu przekazuje dokumentację biura nowo wybranemu prezesowi w formie protokołu zdawczo-odbiorczego w ciągu 14 dni od dnia wyboru.

§ 54

W celu prawidłowego prowadzenia dokumentacji finansowej rodzinnego ogrodu działkowego, obowiązek jej prowadzenia należy powierzyć ośrodkowi finansowo-księgowemu prowadzonemu przez okręgowy zarząd lub osobie posiadającej odpowiednie kwalifikacje. Obowiązku tego nie można powierzyć członkowi organu w ROD.

§ 55

Księgowość rodzinnego ogrodu działkowego prowadzona jest w oparciu o obowiązujący w PZD plan kont i ogólnie obowiązujące przepisy prawa finansowego.

ROZDZIAŁ V**Działalność kontrolna w rodzinnym ogrodzie działkowym**

§ 56

1. Działalność kontrolną w rodzinnym ogrodzie działkowym prowadzi komisja rewizyjna.
2. Liczbę członków komisji rewizyjnej ustala walne zebranie sprawozdawczo-wyborcze (konferencja delegatów) w granicach określonych przez statut, a następnie dokonuje ich wyboru.
3. Komisja rewizyjna wybiera ze swego grona przewodniczącego, jego zastępców i sekretarza.

§ 57

1. Komisja rewizyjna dokonuje okresowej oceny całokształtu działalności zarządu.
2. Komisja rewizyjna dokonuje, co najmniej dwa razy w roku kalendarzowym, kontroli i oceny działalności zarządu, w tym finansowej.
3. Wyniki kontroli, o której mowa w ust.1, wraz z wnioskami komisja przedstawia na posiedzeniu zarządu.
4. Wyniki kontroli oraz ocenę rocznej działalności zarządu komisja rewizyjna przedstawia wraz z wnioskami na walnym zebraniu sprawozdawczym, a ocena za okres kadencji przedstawiana jest na walnym zebraniu sprawozdawczo-wyborczym z wnioskiem w sprawie absolutorium dla ustępującego zarządu.
5. Roczna ocena działalności zarządu obejmuje wykonanie uchwał walnego zebrania dotyczących planu pracy poprzez ustosunkowanie się do wykonania preliminarza i sporządzonego przez zarząd sprawozdania merytorycznego i finansowego.

ROZDZIAŁ VI**Działalność rozjemcza i mediacyjna w rodzinnym ogrodzie działkowym**

§ 58

1. Działalność orzekającą, rozjemczą i mediacyjną w rodzinnym ogrodzie działkowym prowadzi komisja rozjemcza.
2. Liczbę członków komisji rozjemczej ustala walne zebranie sprawozdawczo-wyborcze (konferencja delegatów) w granicach określonych przez statut, a następnie dokonuje ich wyboru.

3. Komisja rozjemcza wybiera ze swego grona przewodniczącego, jego zastępców i sekretarza.

§ 59

Komisja rozjemcza rozpoznaje i rozstrzyga odwołania członków PZD od uchwał zarządu, nakładających kary porządkowe przewidziane § 23 statutu oraz odwołania od uchwał zarządu o pozbawieniu członkostwa Związku i prawa użytkowania działki, podjętych przez zarząd na podstawie § 36 statutu.

§ 60

1. Komisja rozjemcza może prowadzić mediacje w sporach pomiędzy członkami PZD.
2. Mediację, za zgodą zainteresowanych stron, prowadzi zespół komisji rozjemczej w składzie trzyosobowym.
3. Jeżeli mediacja nie zakończy się ugodą, sprawę przejmuje zarząd.

§ 61

1. Zawarcie ugody następuje w formie pisemnej. Ugodę podpisują strony i członkowie zespołu mediacyjnego komisji rozjemczej.
2. Ugoda sprzeczna z prawem powszechnie obowiązującym, postanowieniami statutu lub regulaminu, jest z mocy prawa nieważna. Stwierdzenie nieważności należy do okręgowej komisji rozjemczej.
3. Od ugody zawartej przez działkowców w wyniku mediacji, nie przysługuje odwołanie do żadnej instancji PZD.
4. Członkowie PZD, którzy zawarli ugodę, zobowiązani są do jej wykonania i przestrzegania zawartych w niej ustaleń.
5. Jeżeli jedna ze stron (lub obie) nie wywiązuje się z warunków ugody, sprawę rozstrzyga zarząd.

ROZDZIAŁ VII**Przyjmowanie w poczet członków Związku i przydzielanie działek w rodzinnym ogrodzie działkowym**

§ 62

1. Osoba ubiegająca się o członkostwo Związku i prawo użytkowania działki w rodzinnym ogrodzie działkowym składa w zarządzie wniosek, a następnie deklarację członkowską według wzoru ustalonego przez Prezydium Krajowej Rady.
2. W przypadku nowo powstającego ogrodu wniosek i deklarację, o której mowa w ust. 1, składa się w okręgowym zarządzie.

§ 63

1. Członkostwo Związku i prawo użytkowania działki w rodzinnym ogrodzie działkowym nabywa się z dniem podjęcia przez zarząd (prezydium okręgowego zarządu) uchwały nadającej członkostwo i prawo użytkowania oznaczonej działki. Na podstawie tej uchwały zarząd (okręgowy zarząd) doręcza nowemu członkowi PZD „Decyzję przydziału działki” i legitymację członkowską.
2. W rodzinnym ogrodzie działkowym, którego grunt jest w użytkowaniu wieczystym PZD - na wniosek działkowca i jego koszt - ustanawia się prawo użytkowania działki w formie umowy notarialnej i dokonuje wpisu do księgi wieczystej.

§ 64

1. Osoba ubiegająca się o członkostwo PZD i prawo użytkowania działki w rodzinnym ogrodzie działkowym musi spełniać warunki określone w § 9 statutu.
2. Przy przydziale działki właściwy organ PZD powinien uwzględnić funkcję działki, statutowe zadania PZD w zakresie pomocy rodzinie i osobom niepełnosprawnym, warunki bytowe oraz miejsce zamieszkania i warunki pracy osoby ubiegającej się o przydział działki.

§ 65

1. Przed podjęciem uchwały o nadaniu członkostwa PZD i prawa użytkowania działki, ubiegający się o przydział działki powinien odbyć organizowane przez PZD szkolenie.
2. Przepis ust. 1 nie dotyczy współmałżonka członka PZD.

§ 66

Odmowa nadania członkostwa PZD i przydzielenia działki, następuje w formie uchwały zarządu z uzasadnieniem i pouczeniem o prawie i terminie odwołania się do okręgowego zarządu.

§ 67

1. Współmałżonek członka PZD może ubiegać się o nadanie członkostwa PZD i przydział działki użytkowanej przez współmałżonka.
2. Członek PZD oraz jego współmałżonek nie mogą ubiegać się o nadanie prawa użytkowania dodatkowej działki.
3. Współmałżonkowie użytkujący oddzielne działki przed zawarciem związku małżeńskiego zachowują dotychczasowe prawo do tych działek. W stosunku do tych członków PZD nie mają zastosowania przepisy dotyczące opłacania przez współmałżonków jednej składki członkowskiej, jednej opłaty na rzecz ogrodu i innych opłat uchwalonych przez walne zebranie.

§ 68

Po podjęciu uchwały o nadaniu członkostwa PZD i przydzieleniu działki w rodzinnym ogrodzie działkowym nowo przyjęty członek PZD wpłaca na konto bankowe rodzinnego ogrodu działkowego lub do kasy ogrodu:

- 1) wpisowe - w wysokości uchwalonej przez okręgowy zarząd według zasad ustalonych przez Krajową Radę,
- 2) składkę członkowską za rok bieżący - w wysokości ustalonej przez Krajową Radę,
- 3) opłatę inwestycyjną - w wysokości ustalonej przez zarząd zgodnie z instrukcją Krajowej Rady,
- 4) opłatę na rzecz ogrodu uchwaloną przez walne zebranie, o ile poprzedni użytkownik jej nie uiścił,
- 5) inne opłaty wynikające z niniejszego regulaminu uchwalone przez walne zebranie, o ile poprzedni użytkownik ich nie uiścił.

§ 69

1. W przypadku przyjęcia do PZD obojga małżonków wpłacają oni jedno wpisowe i jedną opłatę inwestycyjną, a także pobierana jest od nich jedna składka członkowska.
2. **Z opłat inwestycyjnych zwolnieni są:**
 - 1) członek PZD przy zamianie działek w tym samym ogrodzie,
 - 2) współmałżonek lub osoba bliska - w rozumieniu statutu - przejmująca działkę po członku PZD.
3. W przypadku rozwiązania małżeństwa przez rozwód i nadania członkostwa PZD i prawa użytkowania działki byłemu współmałżonkowi członek PZD nie pobiera się wpisowego i opłaty inwestycyjnej.

§ 70

1. Członek PZD, któremu przydzielono działkę, obowiązany jest zapłacić poprzedniemu użytkownikowi uzgodnioną wartość, będących jego własnością urządzeń i nasadzeń znajdujących się na działce.
2. Jeżeli bezpośrednie rozliczenie pomiędzy poprzednim i nowym użytkownikiem jest niemożliwe z przyczyn niezawinionych przez nowego użytkownika lub gdy poprzedni użytkownik ma zobowiązania finansowe w stosunku do ogrodu, nowy użytkownik przekazuje należność za urządzenia i nasadzenia zarządowi.
3. Zarząd obowiązany jest poinformować osobę ubiegającą się o członkostwo PZD i prawo użytkowania działki o zobowiązaniach finansowych poprzedniego użytkownika i

konieczności rozliczenia się z nim za pośrednictwem zarządu.

§ 71

1. **Legitymacja członkowska oznaczona symbolem A** jest dokumentem potwierdzającym uprawnienie do korzystania z praw i przywilejów członka PZD, a także wypełniania czynnego i biernego prawa wyborczego służąc jako mandat do głosowania w czasie walnych zebrań (konferencji delegatów).
2. **Legitymacja oznaczona symbolem B** przeznaczona jest dla rodziny członka PZD. Dokument ten potwierdza uprawnienia jego posiadacza jedynie do korzystania z działki użytkowanej przez członka swojej rodziny.

§ 72

1. Po wypełnieniu obowiązków określonych w §§ 62, 63, 65 i 68 regulaminu upoważniony przedstawiciel zarządu wprowadza nowego użytkownika na działkę.
2. Samowolne przekazanie działki przez dotychczasowego użytkownika zagrożone jest sankcjami przewidzianymi w § 36 statutu.
3. Samowolne objęcie działki w użytkowanie może stanowić podstawę do odmowy nadania członkostwa PZD i prawa użytkowania działki.

ROZDZIAŁ VIII Zmiana użytkownika działki

§ 73

1. Zmiana użytkownika działki następuje w przypadku pozbawienia lub wygaśnięcia członkostwa PZD i prawa użytkowania działki.
2. Zmiana użytkownika działki następuje również w przypadku zamiany działki przez dotychczasowego użytkownika w tym samym lub innym rodzinnym ogrodzie działkowym.
3. Zmiana użytkownika działki może nastąpić w przypadku rozwiązania małżeństwa przez rozwód i skreślenia z listy członków PZD.

§ 74

Jeżeli z byłym użytkownikiem była spisana umowa notarialna o jej użytkowanie i dokonano stosownego wpisu w księdze wieczystej, umowę należy rozwiązać i złożyć do sądu wniosek o wykreślenie wpisu. Koszty z tym związane obciążają byłego użytkownika.

§ 75

1. Zamieniający działkę w tym samym lub innym ogrodzie zachowuje członkostwo PZD i nie wpłaca wpisowego.
2. Podstawą do zastosowania ust. 1 jest przedłożenie przez zamieniającego działkę

potwierdzenia członkostwa Związku wystawionego przez zarząd poprzedniego ogrodu, chyba że następuje zamiana działek w tym samym ogrodzie.

3. Szczegółowe zasady zamiany działek określi uchwała Prezydium Krajowej Rady.

§ 76

1. W razie wygaśnięcia członkostwa PZD i prawa użytkowania działki na skutek śmierci członka Związku, współmałżonek nie będący członkiem Związku zachowuje prawo do korzystania z działki i podlega ochronie PZD w terminie określonym przez statut na złożenie wniosku o nadanie członkostwa.
2. Po otrzymaniu wniosku, o którym mowa w ust. 1, zarząd obowiązany jest dostarczyć wnioskodawcy deklarację członkowską.
3. Niezwłocznie po złożeniu deklaracji, zarząd nadaje członkostwo PZD i prawo użytkowania działki.
4. Współmałżonek zmarłego członka PZD, któremu nadano członkostwo, nie wnosi wpisowego i opłaty inwestycyjnej.

§ 77

1. Rezygnacja z członkostwa PZD i prawa użytkowania działki następuje przez złożenie w zarządzie pisemnego oświadczenia członka PZD o zrzeczeniu się członkostwa PZD i prawa użytkowania działki.
2. Jeżeli współmałżonek składającego rezygnację nie jest członkiem PZD konieczna jest jego pisemna i potwierdzona zgoda na rezygnację z użytkowania działki.
3. Jeżeli współmałżonek nie będący członkiem PZD nie wyraża zgody na zrzeczenie się dalszego użytkowania działki, zarząd wzywa go do złożenia deklaracji. Po złożeniu przez niego deklaracji, zarząd nadaje współmałżonkowi członkostwo PZD i prawo użytkowania działki. Współmałżonek, któremu nadano członkostwo PZD nie wnosi wpisowego ani opłaty inwestycyjnej.

§ 78

1. Rezygnacja z członkostwa PZD i prawa użytkowania działki złożona przez jednego z rozwiedzionych małżonków powoduje pozostawienie w dalszym użytkowaniu działki drugiemu z rozwiedzionych małżonków, jeżeli jest członkiem PZD.
2. Jeżeli rozwiedziony małżonek nie jest członkiem PZD, a jego byłym współmałżonkiem zrzeknie się członkostwa Związku i prawa użytkowania działki, to zarząd wzywa go do złożenia deklaracji członkowskiej. Po złożeniu

deklaracji członkowskiej, zarząd nadaje mu członkostwo PZD i prawo użytkowania działki.

§ 79

1. Członek PZD nie będący w związku małżeńskim ma prawo złożyć zarządowi pisemne oświadczenie wskazujące osobę bliską w rozumieniu statutu, wspólnie z nim korzystającą z działki jako swojego następcę na wypadek śmierci.
2. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, może być w każdym czasie odwołane.
3. Jeżeli następca spełnia warunki określone w §§ 5 ust. 1 pkt 6 oraz 9 statutu, przysługuje mu prawo pierwszeństwa do nadania członkostwa i prawa użytkowania działki po zmarłym członku PZD.

§ 80

1. W stosunku do członka PZD, który porzucił działkę, mają odpowiednio zastosowanie przepisy § 36 statutu.
2. Przez porzucenie działki należy rozumieć nieużytkowanie jej przez co najmniej jeden rok, niezależnie od wniesionej składki członkowskiej, opłaty na rzecz ogrodu lub innych opłat uchwalonych przez walne zebranie. Na porzucenie wskazuje przede wszystkim stan zagospodarowania urządzeń, altany i nasadzeń na działce świadczący o jej trwałym nieużytkowaniu.
3. Porzucenie stwierdza zarząd na podstawie pisemnego wniosku wraz z uzasadnieniem właściwej komisji problemowej.

§ 81

1. Zarząd staje się dysponentem działki po uprawomocnieniu się uchwały o stwierdzeniu wygaśnięcia członkostwa PZD z powodu:
 - 1) śmierci członka PZD,
 - 2) zrzeczenia się członkostwa PZD i prawa użytkowania działki i nie wskazania w zrzeczeniu jako następcy osoby bliskiej,
 - 3) nieużytkowania lub niezagospodarowania działki w ROD w ciągu 9 miesięcy od jej przydzielenia.
2. Przepisy ust.1 pkt 1 nie dotyczą sytuacji, gdy przy życiu pozostaje współmałżonek zmarłego członka PZD.

§ 82

1. W przypadku pozbawienia członkostwa PZD i prawa użytkowania działki albo wygaśnięcia członkostwa z innych przyczyn niż określonych w § 81 regulaminu, zarząd staje się dysponentem działki dopiero po uprawomocnieniu się uchwały zarządu, nie wcześniej jednak niż po zebraniu plonów.

2. Ostateczny czas na zebranie plonów ustala się na dzień 31 października.

3. W przypadku pozbawienia członkostwa PZD i prawa użytkowania działki na skutek udowodnionej kradzieży, dokonanej na szkodę innego członka PZD lub Związku, zarząd staje się dysponentem działki z chwilą uprawomocnienia się uchwały o pozbawieniu członkostwa. Przepis ust. 1 i 2 nie ma zastosowania.

§ 83

1. W przypadku zastosowania wobec członka PZD sankcji pozbawienia członkostwa PZD i prawa użytkowania działki, do chwili uprawomocnienia się uchwały (z uwzględnieniem § 163 statutu), działka nie może być przydzielona innemu użytkownikowi.
2. Z zastrzeżeniem ust. 1, zarząd może przydzielić nowemu użytkownikowi działkę zagospodarowaną w sposób rażąco sprzeczny z postanowieniami niniejszego regulaminu, jeżeli nowy użytkownik uprzednio zobowiąże się na piśmie do usunięcia w odpowiednim terminie nieprawidłowości w zagospodarowaniu, a w szczególności do rozebrania altany lub innego obiektu, przejmując w tym względzie pełną odpowiedzialność.

§ 84

1. W przypadkach określonych w § 81 i § 82 ust. 3 regulaminu, inwentaryzację należy przeprowadzić w okresie wegetacyjnym pozwalającym na ustalenie wszystkich nasadzeń i upraw na działce. Za pisemną zgodą dotychczasowego użytkownika inwentaryzację można przeprowadzić w innym terminie.
2. W przypadku pozbawienia członkostwa PZD lub wygaśnięcia z przyczyn innych, niż określonych w ust. 1, zarząd zleca przeprowadzenie inwentaryzacji po zebraniu plonów.
3. Z chwilą otrzymania uchwały zarządu pozbawiającej członkostwa PZD i prawa użytkowania działki, użytkownik nie ma prawa dokonywania żadnych inwestycji i trwałych nasadzeń na działce.

§ 85

Inwentaryzacji i wyceny nasadzeń i urządzeń nie dokonuje się:

- 1) gdy ustępujący z działki i ubiegający się o jej użytkowanie i członkostwo PZD zgodnie ustalą ich wartość i złożą pisemne oświadczenie w tej sprawie,
- 2) działkę przejmuje wskazana w zrzeczeniu osoba bliska,

- 3) działkę przejmuje współmałżonek po zmarłym członku PZD,
- 4) po rozwodzie, niezależnie od tego, któremu z byłych współmałżonków zarząd przyzna prawo użytkowania działki.

§ 86

1. Inwentaryzacji, o której mowa w § 84, dokonuje komisja inwentaryzacyjna powołana przez zarząd.
2. O terminie przeprowadzenia inwentaryzacji zarząd zawiadamia dotychczasowego użytkownika działki na piśmie za potwierdzeniem odbioru na 14 dni przed terminem inwentaryzacji.
3. Inwentaryzacja może być przeprowadzona pod nieobecność dotychczasowego użytkownika lub upoważnionej przez niego osoby tylko wówczas, gdy został on prawidłowo powiadomiony o jej terminie i nie złożył wniosku o przesunięcie terminu z ważnych przyczyn.
4. Protokół inwentaryzacyjny podpisują wszyscy członkowie komisji oraz dotychczasowy użytkownik lub osoba przez niego upoważniona (z zastrzeżeniem przypadków określonych w ust. 3). Dotychczasowy użytkownik ma prawo wnieść uwagi do protokołu.
5. W przypadku odmowy podpisania protokołu inwentaryzacyjnego przez dotychczasowego użytkownika lub osobę przez niego upoważnioną, komisja odnotowuje ten fakt w protokole. Zainteresowany może żądać wpisania do protokołu przyczyn, dla których odmawia jego podpisania.

§ 87

1. Wartość nasadzeń i urządzeń znajdujących się na działce ustala się polubownie.
2. Zarząd, w przypadku sporu o wartość nasadzeń i urządzeń, może zlecić, z własnej inicjatywy lub na wniosek i koszt zainteresowanych, dokonanie wyceny biegłym rzeczoznawcom.
3. Na wniosek i koszt ustępującego z działki ustalenie wartości nasadzeń i urządzeń może być dokonane w drodze przetargu, w którym mogą brać udział osoby oczekujące na przydział działki i spełniające warunki określone w § 9 statutu. Podstawą rozliczenia z ustępującym z działki jest zaakceptowanie przez niego wyników przetargu.

§ 88

1. Wartość nasadzeń i urządzeń zwraca się osobie uprawnionej po przydzieleniu działki nowemu członkowi Związku i wpłaceniu przez niego

ustalanej sumy odpowiadającej tej wartości wyliczonej według § 87 regulaminu.

2. Z ustalonej sumy odpowiadającej wartości nasadzeń i urządzeń zarząd potrąca zaległe składki, koszty wyceny oraz inne nieopłacone należności wynikające z uchwał walnego zebrania.
3. Gdy przekazanie należności za nasadzenia i urządzenia na działce byłemu użytkownikowi natrafia na jakiegokolwiek trudności, kwotę tę zarząd przekazuje do depozytu sądowego.

§ 89

Skierowanie pozwu do sądu przez byłego użytkownika działki z roszczeniem o odszkodowanie wyższe niż ustalone w wyniku wyceny nie wstrzymuje nadania członkostwa PZD i przydzielenia działki nowemu użytkownikowi pod warunkiem złożenia przez niego pisemnego zobowiązania do dokonania dopłaty, jeżeli sąd uzna roszczenie byłego użytkownika.

§ 90

1. W razie nieopuszczenia działki w terminach określonych niniejszym regulaminem przez użytkownika, którego członkostwo Związku ustało, zarząd lub nowy użytkownik działki kieruje pozew o wydanie do właściwego miejscowo sądu powszechnego.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, zarząd może nałożyć na osobę, która nie opuściła działki w stosownym terminie - za każdy rozpoczęty rok - opłatę w wysokości trzykrotności składki członkowskiej, opłaty na rzecz ogrodu oraz innych opłat uchwalonych przez walne zebranie.
3. Uiszczenie opłaty, o której mowa w ust. 2, nie zwalnia z obowiązku niezwłocznego opuszczenia działki.

ROZDZIAŁ IX

Zagospodarowanie rodzinnego ogrodu działkowego

§ 91

Zagospodarowanie rodzinnego ogrodu działkowego oraz budowa podstawowych urządzeń należą do PZD.

§ 92

1. Podstawą budowy, wyposażenia i urządzenia rodzinnego ogrodu działkowego jest plan zagospodarowania.
2. Plan zagospodarowania zatwierdza prezydium okręgowego zarządu.
3. Zmiany w planie zagospodarowania ogrodu dokonuje prezydium okręgowego zarządu. Zmiany w planie zagospodarowania ogrodu nie

mogą powodować zmniejszenia lub zwiększenia powierzchni działki poza normę określoną w art. 13 ust. 3 ustawy.

4. Wniosek o zmianę planu składa zarząd na podstawie uchwały walnego zebrania.

§ 93

Plan zagospodarowania oparty jest na podkładzie geodezyjnym, określa granice ogrodu, jego podział na działki z zaznaczeniem ich granic, powierzchni i numeracji oraz podstawową infrastrukturę rodzinnego ogrodu działkowego.

§ 94

1. Infrastrukturę rodzinnego ogrodu działkowego stanowią urządzenia służące do wspólnego użytku członków PZD, będące własnością Związku, na którą składają się:
 - 1) ogrodzenie zewnętrzne,
 - 2) aleje i drogi ogrodowe,
 - 3) miejsca postojowe,
 - 4) place gospodarcze, tereny rekreacyjne i sportowe, ogródki jordanowskie i inne tereny użytku ogólnego,
 - 5) dom działkowca, budynki administracyjno-gospodarcze, hydrofornie,
 - 6) sanitariaty,
 - 7) pasy zieleni ochronnej,
 - 8) drzewa i krzewy ozdobne oraz pozostała zieleń ogrodowa,
 - 9) urządzenia i sieć wodociągowa,
 - 10) sieć energetyczna,
 - 11) inne elementy wyposażenia służące do wspólnego użytku.
2. W celu zapewnienia optymalnych warunków do korzystania z działek i funkcjonowania ogrodu, zarząd dąży do wyposażenia ogrodu w niezbędną infrastrukturę.

§ 95

Lokalizacja miejsc postojowych powinna uwzględniać potrzeby członków PZD, funkcjonalność, wpływ na środowisko naturalne oraz być możliwie najmniej uciążliwa dla członków PZD.

§ 96

1. Wykorzystanie infrastruktury ogrodu do innych celów niż wspólnego użytku członków PZD może odbywać się wyłącznie na zasadach określonych przepisami związkowymi.
2. Budowa i montowanie urządzeń na terenie ogrodu, nie przeznaczonych do funkcjonowania ogrodu lub wspólnego użytku członków PZD jest dopuszczalne wyłącznie za zgodą prezydium okręgowego zarządu.

§ 97

Zarząd zobowiązany jest zapewnić funkcjonalność ciągów komunikacyjnych (alejek i dróg ogrodowych).

§ 98

Rodzinne ogrody działkowe powinny być wyposażone w ogólnodostępne sanitariaty w ilości dostosowanej do liczby działek.

§ 99

Zarząd odpowiada za zgodne z obowiązującym prawem, w tym prawem miejscowym, gromadzenie i usuwanie odpadów z terenu ogrodu.

§ 100

1. W rodzinnym ogrodzie działkowym, za zgodą walnego zebrania, dopuszcza się hodowlę pszczół.
2. Hodowla pszczół może być prowadzona wyłącznie w zbiorowej pasiece.
3. Pasieka, o której mowa w ust. 2, jest to wydzielona na ten cel część terenu użytku ogólnego ogrodu, odizolowana od pozostałej części ogrodu żywoplotem wysokim lub ekranem, o wysokości nie mniejszej niż 2 metry.
4. Wszelkie prace w pasiece należy prowadzić w sposób zapewniający bezpieczeństwo działkowców.
5. Członkowie PZD, którzy prowadzą hodowlę pszczół w pasiece ogrodowej tworzą koło pszczelarzy.
6. Nadzór nad działalnością koła sprawuje zarząd.

§ 101

Zarząd odpowiedzialny jest za zgodność zagospodarowania ogrodu z obowiązującym planem.

§ 102

Nadzór nad zagospodarowaniem rodzinnego ogrodu działkowego sprawuje prezydium okręgowego zarządu.

ROZDZIAŁ X

Zagospodarowanie działki

§ 103

1. Działka jest integralną częścią rodzinnego ogrodu działkowego i powinna być zagospodarowana zgodnie z niniejszym regulaminem.
2. Granice działki muszą być zgodne z planem zagospodarowania ogrodu i trwale oznakowane.
3. Zmiana granic działki wymaga uprzedniej zmiany planu zagospodarowania ogrodu.

4. Obowiązek przywrócenia zgodności granic działki z planem zagospodarowania ogrodu spoczywa na zarządzie. Jednakże obowiązek ten obciąża członka PZD, jeżeli samowolnie naruszył granice działki.

§ 104

Z uwzględnieniem warunków określonych niniejszym regulaminem, działka może być wyposażona w następujące urządzenia:

- 1) altanę,
- 2) szklarnię,
- 3) tunel foliowy,
- 4) okna inspektowe,
- 5) studnię, sieć wodociągową, kanalizacyjną i sieć elektryczną,
- 6) zbiorniki wodne (basen, brodzik, oczko wodne),
- 7) pergolę, trejaże, murki kwiatowe, ogródki skalne i kąciki wypoczynkowe,
- 8) piaskownicę, huśtawkę i inne urządzenia rekreacyjne.

§ 105

1. Działka musi być wyposażona w kompostownik.
2. Kompostownik oraz pojemniki z nawozami płynnymi należy umieszczać w zacienionej części działki, w miejscu mniej widocznym, w odległości co najmniej 1 m od granic działki.
3. Członek PZD ma obowiązek kompostować odpady pochodzenia organicznego, a w szczególności pochodzące z działki części roślin.

§ 106

1. Z zastrzeżeniem warunków określonych w Prawie budowlanym, działka może być wyposażona w zbiornik na nieczystości ciekłe (szambo).
2. Zasady dotyczące usytuowania, budowy i eksploatacji szamba na terenie działki określi Prezydium Krajowej Rady w drodze uchwały.
3. Odpowiedzialność za warunki sanitarno-higieniczne i ochronę wód gruntowych przed skażeniami ponosi członek PZD.
4. Eksploatacja szamba i wywóz nieczystości musi odbywać się na warunkach określonych w przepisach powszechnie obowiązujących.

§ 107

1. Altana w ogrodzie jest obiektem wolnostojącym, parterowym, zapewniającym rodzinie warunki do wypoczynku.
2. Altana może być podpiwniczona i posiadać poddasze użytkowe.
3. Altana powinna być funkcjonalna i estetyczna.

4. Altana może mieć powierzchnię zabudowy mierzoną po obrysie ścian zewnętrznych:
 - 1) w ogrodach w granicach miast do 25 m²,
 - 2) w ogrodach poza granicami miast do 35 m².
5. Altana może posiadać zadaszony taras otwarty o powierzchni do 12 m². Powierzchni tarasu nie wlicza się do powierzchni zabudowy altany, z wyjątkiem jego części znajdującej się pod poddaszem lub nad piwnicą altany.
6. Altana może mieć wysokość do 5 metrów przy dachu dwuspadowym stromym i 4 metrów przy innym kształcie dachu.
7. Wysokość altany mierzy się od poziomu gruntu do najwyższego punktu dachu.
8. Odległość altany od granic działki nie może być mniejsza niż 3 metry.
9. Jeżeli plan zagospodarowania rodzinnego ogrodu działkowego określa miejsce usytuowania altany, członek Związku zobowiązany jest do jej wybudowania zgodnie z tym planem.

10. Altana w ogrodach poza granicami miast może być wyposażona w kominek.

§ 108

Członek PZD obowiązany jest powiadomić na piśmie zarząd o zamiarze budowy lub rozbudowy altany, załączając rysunek uwzględniający jej powierzchnię zabudowy i wysokość oraz usytuowanie w granicach działki.

§ 109

1. Zarząd wstrzymuje budowę lub rozbudowę altany w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów niniejszego regulaminu.
2. Członek PZD zobowiązany jest do usunięcia stwierdzonych przez zarząd nieprawidłowości, a nawet do rozebrania budowanej lub rozbudowywanej altany, jeśli naruszenia nie mogą zostać w inny sposób usunięte.
3. W przypadku wybudowania lub rozbudowania altany z naruszeniem § 107 niniejszego regulaminu, zarząd wzywa członka PZD do usunięcia stwierdzonych naruszeń pod rygorem zastosowania sankcji określonej w § 36 statutu oraz zgłoszenia samowoli budowlanej do właściwego organu nadzoru budowlanego.

§ 110

Szklarnia na działce może mieć powierzchnię nie przekraczającą 25 m² i wysokość do 3 m. Nie może ona posiadać stałych urządzeń grzewczych oraz urządzeń, których funkcjonowanie zanieczyszcza środowisko.

§ 111

1. Tunele foliowe na działce nie mogą przekraczać 20% całkowitej powierzchni działki i 3 m wysokości z tym, że w razie jednoczesnego posiadania szklarni i tuneli foliowych ich łączna powierzchnia nie może przekraczać 20% całkowitej powierzchni działki.
2. Na terenach uznanych uchwałą okręgowego zarządu za położone w rejonach o dużym narażeniu na skażenia przemysłowe lub o niekorzystnych warunkach klimatycznych można za zgodą zarządu postawić tunele o powierzchni łącznej do 100 m² bez względu na wielkość działki.

§ 112

1. Szklarnia i tunel foliowy powinny być usytuowane w odległości nie mniejszej niż 1 m od granic działek sąsiednich, granicy ogrodu i dróg komunikacyjnych w ogrodzie.
2. Zarząd może nakazać rozbiórkę szklarni i tuneli foliowych z powodu nieestetycznego wyglądu lub nieprzestrzegania przy ich stawianiu niniejszego regulaminu.

§ 113

Okna inspektowe na działce mogą mieć łączną powierzchnię do 9 m².

§ 114

1. Z zastrzeżeniem warunków określonych w przepisach powszechnie obowiązujących, zbiorniki wodne na działce mogą mieć powierzchnię:
 - 1) basen i brodzik łącznie do 15 m²,
 - 2) oczko wodne do 10 m².
2. Łączna powierzchnia zbiorników wodnych, o których mowa w ust. 1, nie może przekraczać powierzchni 15 m², a ich głębokość nie może przekraczać 1m.
3. Lokalizację i budowę zbiorników wodnych określa instrukcja Krajowej Rady.
4. Odpowiedzialność za warunki sanitarno-higieniczne oraz bezpieczeństwo związane z budową i użytkowaniem zbiornika ponosi członek PZD.

§ 115

4. Pergole, trejaże i inne podpory do roślin pnących na działce nie mogą być usytuowane w odległości mniejszej niż 1 metr od granic działki.
5. W odległości do 2 metrów od granic działki, pergole, trejaże i inne podpory do roślin pnących nie mogą przekraczać wysokości 2 metrów.

§ 116

1. Ogrodzenie działki nie może przekraczać wysokości 1 metra i powinno być ażurowe.
2. Umieszczanie na ogrodzeniach ostro zakończonych elementów, drutu kolczastego oraz innych podobnych wyrobów i materiałów jest zabronione.

§ 117

1. Na granicy działek, za pisemną zgodą użytkownika sąsiedniej działki, można zakładać żywopłoty.
2. Wysokość żywopłotu na granicy pomiędzy działkami ustalają sąsiadujący użytkownicy z tym, że nie może ona przekraczać 1 metra.
3. Żywopłoty rosnące przy granicy działki z alejką (drogą wewnętrzną) nie mogą przekraczać wysokości 1 metra i muszą być prowadzone w ten sposób, aby nie przerastały poza granicę działki.
4. Żywopłoty rosnące na granicy działki będącej jednocześnie granicą ogrodu nie mogą przekraczać wysokości 2 metrów i muszą być prowadzone w ten sposób, aby nie przerastały poza ogrodzenie ogrodu.

§ 118

1. Przy sadzeniu krzewów i drzew owocowych należy dobierać gatunki i odmiany zalecane dla ogrodów działkowych.
2. Zaleca się sadzenie drzew słabo rosnących i karłowatych.
3. Gatunki i odmiany drzew słabo rosnących i karłowatych należy sadzić w odległości co najmniej 2 metrów od granicy działki. W przypadku moreli należy zachować odległość co najmniej 3 metrów. Czereśnia i orzech włoski nie mogą być sadzone w odległości mniejszej niż 5 metrów od granicy działki, z wyjątkiem szczepionych na podkładach słabo rosnących, które można sadzić w odległości nie mniejszej niż 3 metry.
4. Krzewy owocowe należy sadzić w odległości nie mniejszej niż 1 m od granicy działki, a krzewy leszczyny 3 metrów.

§ 119

1. Dopuszcza się sadzenie drzew ozdobnych, w tym iglaków, pod warunkiem, że będą to gatunki i formy słabo rosnące.
2. Drzewa ozdobne, o których mowa w ust.1, należy sadzić w odległości co najmniej 2 m od granic działki.
3. Dopuszcza się sadzenie drzew ozdobnych w odległości 1 metra od granicy działki, o ile ich wysokość nie przekroczy 2 metrów.
4. Krzewy ozdobne silnie rosnące należy sadzić w odległości co najmniej 2 m, a krzewy słabo

rosnące i płożące formy iglaków co najmniej 1 m od granic działki.

5. W odległości do 2 m od granicy działki wysokość drzew i krzewów ozdobnych nie powinna osiągać więcej niż 3 m.

§ 120

1. Członek PZD zobowiązany jest do cięcia i prześwietlania drzew oraz krzewów owocowych i ozdobnych w taki sposób, aby gałęzie nie przekraczały granic działki.
2. W razie niedopełnienia obowiązku określonego w ust. 1, użytkownik sąsiedniej działki może obciąć przechodzące gałęzie, o ile wcześniej wyznaczył sąsiadowi odpowiedni termin do ich usunięcia.
3. Uprawnienie wynikające z ust. 2 przysługuje również zarządowi, gdy gałęzie przechodzą na teren ogólny.

§ 121

1. Członek PZD zobowiązany jest do zwalczania na użytkowanej działce chorób i szkodników roślin.
2. Członek PZD może stosować na działce chemiczne zabiegi ochrony roślin wyłącznie preparatami według doboru ustalonego przez Krajową Radę na dany rok.
3. Zabieg, o którym mowa w ust. 2, może być przeprowadzony tylko w przypadku, gdy możliwym jest zapewnienie bezpieczeństwa dla ludzi i upraw ogrodniczych zarówno na własnej działce, jak i działkach sąsiednich.
4. Przed zastosowaniem środków ochrony roślin członek PZD zobowiązany jest do poinformowania o tym sąsiadów podając nazwę preparatu, okres karencji i datę przeprowadzenia zabiegu.

§ 122

W rodzinnych ogrodach działkowych obowiązuje całkowity zakaz uprawy maku oraz innych roślin, których uprawa jest zakazana na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 123

1. Z zachowaniem odpowiednich warunków sanitarnych i higienicznych, członek PZD może prowadzić na działce wyłącznie chów gołębi, kur i królików, których dopuszczalną liczbę określa zarząd. Hodowla gołębi wymaga uprzedniej zgody walnego zebrania i nie może być prowadzona w odległości do 5 km od granicy lotniska stosownie do wymogów określonych w ustawie – Prawo lotnicze.
2. Pomieszczenia dla zwierząt, o których mowa w ust. 1, stanowią integralną część altany i wliczane są do jej normatywnej powierzchni.

3. Członek Związku odpowiada za szkody powstałe w związku z prowadzeniem chowu zwierząt, o których mowa w ust. 1.
4. Chów zwierząt, o których mowa w ust. 1, jest dopuszczalny, o ile odrębne przepisy, w szczególności przepisy prawa miejscowego, nie stanowią inaczej.

§ 124

Członek PZD zobowiązany jest do zagospodarowania i korzystania z działki zgodnie z jej przeznaczeniem i w taki sposób, aby nie stwarzać zagrożeń lub utrudnień w korzystaniu z działek przez sąsiadów.

§ 125

Bezpośredni nadzór nad zgodnym z regulaminem zagospodarowaniem działki, w tym w sprawach dotyczących altany i innych trwałych urządzeń, sprawuje zarząd.

ROZDZIAŁ XI

Spółeczna Służba Instruktorska

§ 126

1. Spółeczną Służbę Instruktorską tworzą:
 - 1) instruktorzy ogrodowi,
 - 2) instruktorzy okręgowi,
 - 3) instruktorzy krajowi.
2. Szczegółowy tryb powoływania oraz działania instruktorów Spółecznej Służby Instruktorskiej określa Krajowa Rada.

§ 127

Instruktorów Spółecznej Służby Instruktorskiej powołuje się w celu realizacji zadań w zakresie zagospodarowania, modernizacji ogrodów i działek, upowszechniania wiedzy i nowości ogrodniczych, pomocy członkom PZD w zagospodarowaniu i użytkowaniu działki oraz racjonalnej i zdrowej uprawy roślin, a także ochrony środowiska.

§ 128

Instruktorzy ogrodnicy Spółecznej Służby Instruktorskiej:

- 1) prowadzą poradnictwo i instruktaż w zakresie zagospodarowania i modernizacji działek oraz uprawy roślin,
- 2) propagują wiedzę i oświatę ogrodniczą poprzez organizowanie prelekcji i szkoleń dla członków PZD,
- 3) upowszechniają i rozprowadzają literaturę i prasę ogrodniczą, w szczególności miesięcznik „działkowiec” i wydawnictwa związkowe,
- 4) wdrażają postanowienia regulaminu rodzinnego ogrodu działkowego,

- 5) utrzymują kontakty z placówkami pracującymi na rzecz ogrodnictwa.

§ 129

Instruktorzy Społecznej Służby Instruktorskiej wykonując swoje zadania:

- 1) biorą udział w przeglądach stanu zagospodarowania ogrodu i działek oraz pracach ogrodowych komisji konkursowych,
- 2) przedkładają zarządowi wnioski w sprawach zagospodarowania i modernizacji ogrodu i działek, działalności szkoleniowej i zaopatrzeniowej,
- 3) uczestniczą w posiedzeniach zarządu i komisji problemowych, na których omawiane są sprawy zagospodarowania i modernizacji ogrodu i działek oraz zagadnienia ogrodnicze i szkoleniowe.

§ 130

Zarząd zobowiązany jest do stworzenia odpowiednich warunków do pracy instruktorom ogrodowym Społecznej Służby Instruktorskiej, zapewniając szczególnie:

- 1) korzystanie z tablic informacyjnych w ogrodzie,
- 2) bezpłatnie wydawnictwa związkowe, w tym miesięcznik „działkowiec”,
- 3) udział w szkoleniach organizowanych przez okręgowe zarządy i Krajową Radę.

§ 131

Działalność instruktorów ogrodowych zarząd finansuje ze środków ogrodowego Funduszu Oświatowego PZD.

ROZDZIAŁ XII Przepisy porządkowe

§ 132

1. Członek PZD obowiązany jest:
 - 1) dbać o estetyczny wygląd działki i ogrodu,
 - 2) nie zakłócać spokoju sąsiadom,
 - 3) utrzymywać w czystości drogi, aleje oraz rowy melioracyjne:
 - a) na połowie ich szerokości, gdy do nich przylegają działki po obu stronach,
 - b) na całej ich szerokości, gdy do nich przylegają działki z jednej strony.
2. Liczbę godzin konieczną do utrzymywania w czystości w ciągu roku dodatkowej powierzchni dróg i rowów melioracyjnych ponad określoną w ust.1 pkt 3 lit. a, którą ustala zarząd, należy zaliczyć w wymiar prac na rzecz ogrodu uchwalonych przez walne zebranie.

§ 133

Członkowi PZD zabrania się:

- 1) zanieczyszczania działek, alejek, dróg, rowów melioracyjnych, terenów przylegających do działki oraz otoczenia ogrodu wszelkimi odpadami, w tym pochodzącymi z działki, np. gałęzie, chwasty,
- 2) wrzucania do ogrodowych pojemników na śmieci części roślin oraz nie pochodzących z działki odpadów komunalnych,
- 3) gromadzenia i przechowywania na działce przedmiotów niepotrzebnych do uprawy, a obniżających jej estetyczny wygląd, a także wszelkich odpadów, w tym nie pochodzących z działki,
- 4) wznoszenia szop, komórek, toalet wolnostojących, klatek itp.,
- 5) spalania na terenie ogrodu wszelkich odpadów oraz wypalania traw,
- 6) wjazdu na teren rodzinnego ogrodu działkowego osobowymi pojazdami mechanicznymi bez zgody walnego zebrania,
- 7) parkowania na terenie rodzinnego ogrodu działkowego, poza wyznaczonymi do tego celu miejscami postojowymi, wszelkich pojazdów mechanicznych bez zgody walnego zebrania,
- 8) mycia i naprawiania na terenie rodzinnego ogrodu działkowego - także na miejscach postojowych - wszelkich pojazdów mechanicznych,
- 9) polowania, detonowania petard i innych ładunków wybuchowych oraz strzelania z wszelkiej broni, w tym także z pneumatycznej, na terenie ogrodu,
- 10) wprowadzania i trzymania na terenie ogrodu psów bez smyczy i kagańca oraz stałego utrzymywania kotów i psów na działce,
- 11) naruszania, zmieniania infrastruktury rodzinnego ogrodu działkowego, a w szczególności budowania bram i furtek w ogrodzeniu zewnętrznym,
- 12) sadzenia, a także usuwania drzew i krzewów na terenach ogólnych ogrodu,
- 13) prowadzenia na działce uprawy jednorodnej o charakterze produkcyjnym.

§ 134

Dopuszcza się wjazd na teren ogrodu pojazdów mechanicznych dowożących do działki nawozy, materiały budowlane itp. na zasadach określonych przez zarząd. Zasady te mogą określać w szczególności trasy dojazdu, maksymalną łączną masę pojazdu wraz z ładunkiem, itp.

§ 135

1. Osoby niepełnosprawne ruchowo mają prawo wjazdu na teren ogrodu pojazdów

mechanicznych, którymi dojeżdżają do działki. Prawo wjazdu mają także pojazdy dowożące te osoby do działki.

2. Osoby niepełnosprawne ruchowo mają prawo parkowania swoich pojazdów na terenie działki, jeżeli wyposażą ją w odpowiednie miejsce postojowe (np. zatoczkę).
3. Zarząd jest obowiązany zapewnić osobom niepełnosprawnym ruchowo możliwość nieskrępowanego dotarcia pojazdem mechanicznym do działki.
4. Osobą niepełnosprawną ruchowo w rozumieniu niniejszego postanowienia jest osoba, która na skutek stwierdzonej urzędowo niepełnosprawności ma trudności z samodzielnym poruszaniem się.

§ 136

Dopuszcza się spalanie pochodzących z działki części roślin porażonych przez choroby i szkodniki, jeżeli to nie narusza odrębnych przepisów, a w szczególności przepisów prawa miejscowego. Spalania nie można wykonywać w ciągu dnia w okresie od 1 maja do 30 września.

§ 137

1. Usunięcie z terenów ogólnych ogrodu lub działki ozdobnych drzew lub krzewów, których wiek przekracza 10 lat, może nastąpić wyłącznie za zezwoleniem właściwego organu administracji publicznej.
2. Zezwolenie wydawane jest na wniosek:
 - 1) zarządu – w przypadku zamiaru usunięcia drzewa lub krzewu z terenu ogólnego ogrodu,
 - 2) użytkownika – w przypadku zamiaru usunięcia drzewa lub krzewu z terenu działki.

§ 138

1. Alejki ogrodowe powinny posiadać nazwy lub numery.
2. Działka oznaczona jest tabliczką z numerem porządkowym, umieszczoną w widocznym miejscu.

§ 139

1. Wstęp na działkę w czasie nieobecności członka PZD lub jego rodziny jest zabroniony.
2. Przepisy ust. 1 nie mają zastosowania w przypadku zagrożenia życia lub mienia.

§ 140

W celu sprawdzenia stanu zagospodarowania działki, odczytu liczników wody i energii elektrycznej, sprawdzenia prawidłowości podłączeń instalacji elektrycznej i wodociągowej, członek PZD ma obowiązek umożliwić wstęp na działkę i

do altany osobom upoważnionym przez organy PZD.

§ 141

W ogrodach posiadających sieć wodociągową, kanalizacyjną lub elektryczną członek PZD może przyłączyć działkę do sieci wyłącznie po uzyskaniu zgody zarządu.

§ 142

1. Wodą pobieraną z ujęć miejskich i ogrodowych należy gospodarować oszczędnie.
2. Rozliczanie kosztów wody zużytej przez członka PZD może odbywać się wyłącznie na zasadach ustalonych przez zarząd i zatwierdzonych przez walne zebranie.
3. Opłatę za użytą wodę uiszcza się według wskazań licznika po cenie ustalonej dla odbiorcy lub ryczałtowo według zasad ustalonych przez walne zebranie.
4. W celu pokrycia kosztów związanych z doprowadzeniem wody do działek i eksploatacją sieci ogólnooгородowej, walne zebranie uchwała opłatę wodną na zasadach określonych w uchwale Prezydium Krajowej Rady.
5. Stwierdzenie przez zarząd marnotrawstwa wody może spowodować zastosowanie kary porządkowej.
6. Stwierdzenie przez zarząd pobierania wody przez członka PZD poza wodomierzem, uznaje się za kradzież na szkodę rodzinnego ogrodu działkowego.

§ 143

1. Korzystanie z energii elektrycznej przez członka PZD może odbywać się wyłącznie na zasadach ustalonych przez zarząd i zatwierdzonych przez walne zebranie. Zasady te powinny być zgodne z wytycznymi obowiązującymi w PZD.
2. Opłatę za użytą energię elektryczną uiszcza się według wskazań podlicznika po cenie ustalonej przez zakład energetyczny za kWh w terminach wyznaczonych przez zarząd.
3. W celu pokrycia kosztów związanych z doprowadzeniem energii do ogrodu i eksploatacją sieci ogólnooгородowej, walne zebranie uchwała opłatę energetyczną na zasadach określonych w wytycznych obowiązujących w PZD.
4. Stwierdzenie przez zarząd pobierania przez członka PZD energii elektrycznej poza licznikiem, uznaje się za kradzież na szkodę rodzinnego ogrodu działkowego.

§ 144

1. W uzasadnionych przypadkach (np. długotrwała choroba) zarząd może wyrazić zgodę - na wniosek członka PZD - na ustanowienie opiekuna działki na okres do dwóch lat.
2. Odpowiedzialność za skutki opieki ponosi członek PZD, w imieniu którego działał opiekun.
3. Sprawujący opiekę nie nabywa praw członkowskich.

§ 145

1. Małżonkowie będący członkami PZD odpowiadają solidarnie za nieprzestrzeganie przepisów statutu, regulaminu i innych przepisów obowiązujących w PZD.
2. Członek PZD odpowiada za działania i szkody wyrządzone przez osoby przebywające za jego wiedzą lub zgodą na działce i w ogrodzie.

§ 146

1. Członek PZD ma obowiązek zgłaszania do zarządu na piśmie zmianę danych osobowych umieszczonych w deklaracji członkowskiej, w tym zmianę miejsca zamieszkania.
2. Członek PZD ponosi odpowiedzialność za skutki niezgłoszenia zmiany danych osobowych, które mogły mieć wpływ na decyzje zarządu związane z jego członkostwem w PZD i prawem użytkowania działki.
3. W razie zaniedbania obowiązku zgłoszenia zmiany miejsca zamieszkania lub w przypadku odmowy przyjęcia korespondencji, skierowane do członka PZD pisma, po ich zwrocie przez pocztę, pozostawia się w aktach ze skutkiem doręczenia.

§ 147

PZD nie ponosi odpowiedzialności odszkodowawczej z tytułu strat spowodowanych przez powódź, pożar, gradobicie, suszę, huragan itp. oraz powstałych na skutek kradzieży i dewastacji.

ROZDZIAŁ XIII **Składka, opłaty i świadczenia**

§ 148

1. Członek PZD uiszcza corocznie:
 - 1) składkę członkowską w wysokości uchwalonej przez Krajową Radę PZD na dany rok kalendarzowy w terminie do 31 maja,
 - 2) opłatę na rzecz ogrodu w wysokości i terminie uchwalonym przez walne zebranie.
2. Składka członkowska jest przeznaczona na funkcjonowanie organów PZD i podlega podziałowi według zasad określonych przez Krajową Radę PZD.

3. Opłata na rzecz ogrodu jest uchwalana corocznie przez walne zebranie, które określa wysokość lub sposób wyliczenia tej opłaty oraz termin jej uiszczenia. Opłata ta jest przeznaczona na funkcjonowanie ogrodu, a w szczególności na pokrycie kosztów zapewnienia bezpieczeństwa, wywozu śmieci oraz bieżącej konserwacji infrastruktury, i pozostaje w całości w dyspozycji zarządu.

§ 149

1. Uchwałami walnego zebrania można zobowiązać członka Związku do uiszczania:
 - 1) ekwiwalentu za nieprzepracowane godziny pracy na rzecz ogrodu,
 - 2) opłaty na prowadzoną w ogrodzie inwestycję lub remont,
 - 3) ekwiwalentu za nieprzepracowane godziny przy prowadzonej w ogrodzie inwestycji,
 - 4) opłaty energetycznej,
 - 5) opłaty wodnej.
2. Uchwały, o których mowa w ust. 1, określają wysokość lub sposób wyliczenia poszczególnego świadczenia oraz termin jego uiszczenia.

§ 150

Małżonkowie będący członkami PZD, opłacają jedną składkę członkowską, jedną opłatę na potrzeby ogrodu i inne świadczenia uchwalone przez walne zebranie w wymiarze przypadającym na jedną działkę, z wyjątkiem przypadku określonego w § 67 ust. 3 regulaminu.

§ 151

1. Liczbę godzin i zakres pracy na rzecz rodzinnego ogrodu działkowego świadczonej przez członka PZD zgodnie z przyjętym planem pracy, ustala na każdy rok walne zebranie. Jeżeli członek PZD nie może wykonać osobiście lub poprzez członka rodziny uchwalonych przez walne zebranie prac na rzecz rodzinnego ogrodu działkowego w całości lub w części, obowiązany jest wnieść opłatę w wysokości i terminie uchwalonych przez walne zebranie, jako ekwiwalent za nie wykonane prace.
2. Kwoty uzyskane z opłat, o których mowa w ust.1, zarząd przeznacza na opłacenie realizacji zadań uchwalonych przez walne zebranie do wykonania przez członków PZD na rzecz ogrodu.
3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach - na wniosek zainteresowanego - zarząd może zwolnić członka PZD częściowo lub całkowicie od obowiązku prac na rzecz ogrodu.

ROZDZIAŁ XIV
(uchylony)

ROZDZIAŁ XV
Postanowienia końcowe

§ 159

Interpretacja postanowień regulaminu należy do Krajowej Rady.

§ 160

1. Regulamin wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2004 roku, z wyjątkiem § 5 ust. 3 i 4, które wchodzi w życie 1 czerwca 2006 roku. Do czasu wejścia w życie § 5 ust. 3 i 4 niniejszego regulaminu, obowiązują w tym zakresie przepisy dotychczasowe.
2. Istniejące czasowe rodzinne ogrody działkowe funkcjonują na zasadach określonych w art. 11 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 6 maja 1981 r. o pracowniczych ogrodach działkowych.
3. Z dniem 1 lipca 2004 roku traci moc obowiązującą regulamin rodzinnego ogrodu działkowego uchwalony w dniu 19 lutego 1998 roku przez Krajową Radę Polskiego Związku Działkowców.